

ZIN EN ONZIN VAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING (OS)

Nadia Molenaers

Wat moet OS zijn/doen om
lage inkomens- & hulpafhankelijke landen
te ondersteunen in hun ontwikkeling ?

- Focus lezing op:
- Structurele hulp
 - Lage inkomenslanden
 - Armoedebestrijding
 - Bi- & Multilaterale donoren

Lange termijn doelen vs korte termijn strategieën

- +/- consensus over einddoel van OS
 - Economisch: hoge menselijke ontwikkeling
 - Politiek: geconsolideerde democratie
 - Sociaal-cultureel: actief middenveld - cultuur van tolerantie en respect voor diversiteit
- Zoektocht Heilige Graal: Hoe de weg naar einddoel ondersteunen via extern gefinancierde interventies?
 - Bottom-up?
 - Top-down opleggen?
 - Iets anders?

Ontwikkeling bottom-up zaaien: de project logica

- Breng de hulp recht naar de armen
 - Filosofie: bottom-up change, laat duizend bloemen bloeien, small is beautiful
 - Verwachting: druppels worden olievlek, vele kleintjes maken een grote

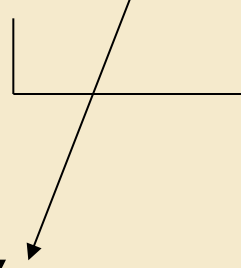
North

South

Citizen tax payers

Government

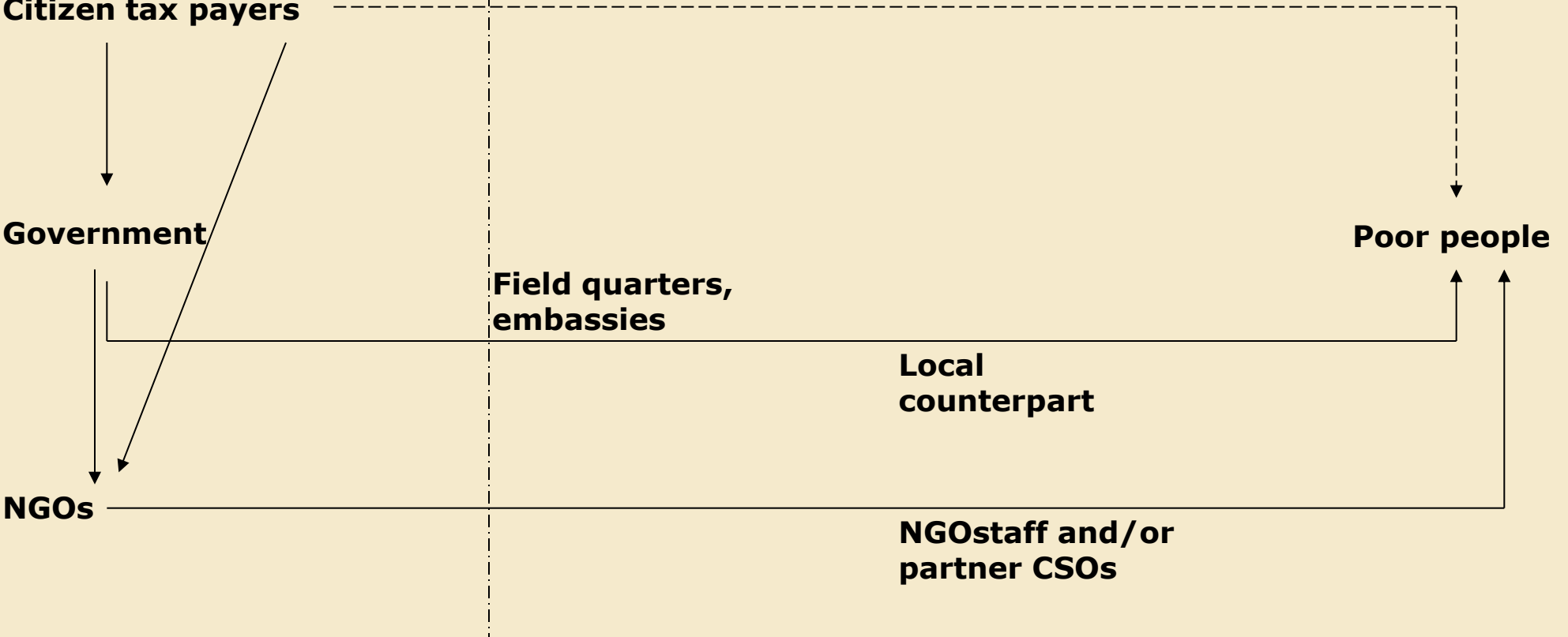
NGOs

**Field quarters,
embassies**

**Local
counterpart**

**NGO staff and/or
partner CSOs**

Poor people

North

South

Citizen tax payers

Government

NGOs

vermenigvuldigd met duizenden

gezien het aantal donoren en ontwikkelingsactoren

Field offices
embassies

Peer people

Local counterpart

Ex patriats and/or partner CSOs

Balans na 40 jaar projecten

- Vraag 1: Structurele impact?
 - Neen
 - Chaos, gebrek aan coherentie en coordinatie, mogelijks ondermijnende effecten
 - Armoede is een politiek en structureel probleem maar projecten slagen er niet in om die bredere politiek-institutionele dimensie te veranderen
- Vraag 2: Duurzaamheid?
 - Neen
 - Dodelijk donor-overwicht
 - Eilandjes van verandering overleven niet, de invloed van de staat (pos/neg) blijft belangrijk

Balans na 40 jaar projecten

- Inzicht eind jaren 70-jaren 80: projecten zijn niet in staat om duurzame impact op armoede te realiseren
- **Conclusie: het is onzin om te denken dat je via projectwerking een structurele en duurzame impact kan hebben op ontwikkeling**

Waarom werken donorgestuurde projecten niet?

Sterktes

- Dichtbij de armen
- Makkelijk te beheren en superviseren
- Veel donor eigenaarschap
- Makkelijk om rekenschap over af te leggen

Weaknesses

- Zwak nationaal eigenaarschap
- Hoge transactiekosten
- Institutionele ondermijning publieke sector
- Weinig duurzaam
- Fungibiliteit

Top-down opleggen: Beleid/Conditionaliteiten

- Ontvangende overheden dwingen om een bepaald beleid te voeren
 - Logica van de Structurele Aanpassingsprogramma's (focus op macro-economisch beleid)
 - Filosofie: top-down, afdwingen van verandering door hulp te verbinden aan hervormingsvoorwaarden (conditionaliteiten)
 - Verwachtingen: focus op beleid → goed beleid en de rest volgt vanzelf

Balans na 20 jaar conditionaliteiten

- Opleggen van beleid en conditionaliteiten werkt niet zonder
 - Eigenaarschap & Politieke wil
 - Institutionele/technische capaciteit
 - Goed bestuur
- Verandering kan niet gekocht worden met hulp
 - Ontwikkeling is een politiek institutioneel proces
 - Rol van de staat is cruciaal (provider, regulator, facilitator, coordinator)
- **Conclusie: het is onzin om te denken dat je ontwikkeling van buitenuit kan opleggen/kopen**

Waarom werken de SAPs niet?

Sterktes

- Gezond macro-economische beleid is belangrijk
- Technocratische bestuurselementen aangepakt
- Versterking publieke financiën
- Aantrekkelijke modaliteit: budgetsteun

Zwakheden

- Geen eigenaarschap
- Verzet publieke opinie
- Disconnect bilateralen
- Conditionaliteits-design fouten
- Reform overload
- Lange termijn visie op ontwikkeling ontbrak

Samengevat: welke hulp helpt niet?

- Aanbodgestuurde hulp
 - Omzeilen, negeren van de staat/beleid/politiek
 - Opleggen van prioriteiten, beleid, systemen
- Fragmentatie & proliferatie

Vertaald in principes

⇒ Alignment (afstemming)

⇒ Harmonisation (coördinatie)

⇒ Wederzijdse accountability

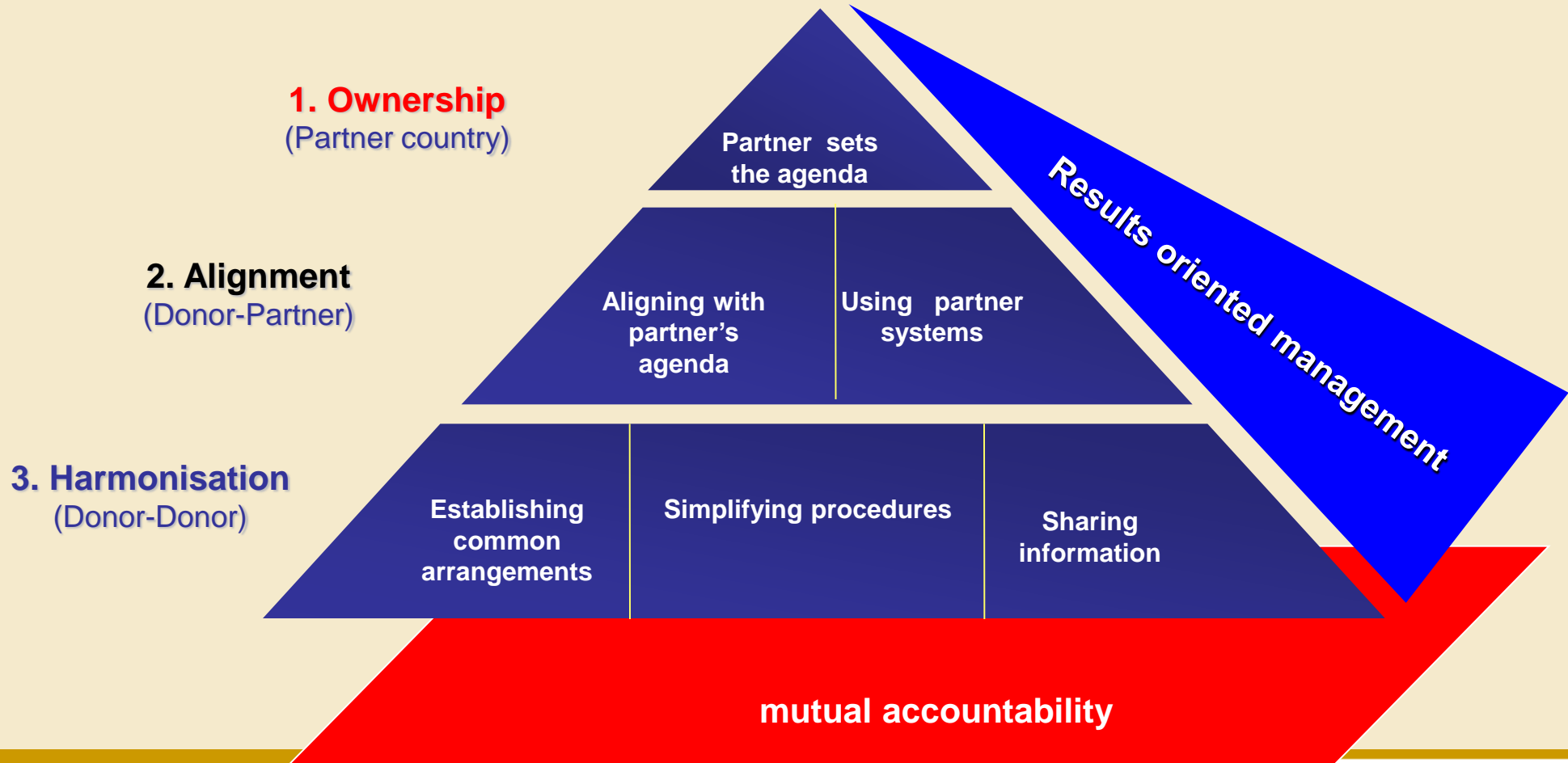
⇒ Lange termijn engagement

Wat dan wel?

- Er zijn 'goede manieren' van hulp geven
- Maar vele hindernissen beperken goede ontwikkelingshulp

Goede manieren van hulp geven

Parijs Verklaring (2005)

Waar staan we in de implementatie?

Nr.	Paris Declaration Indicator	2005 Baseline	2010 score	2010 target
1	Operational NDS	19%	37%	75%
2a	Reliable PFM systems	0%	38%	50%
2b	Reliable procurement systems			NT
3	Aid flows are on budget	44%	46%	85%
4	Coordinated TA	49%	57%	50%
5a	Use PFM systems	40%	48%	55%
5b	Use country procurement systems		44%	NT
6	Total nr of PIUs	1696	1158	565
7	Aid more predictable	42%	43%	71%
8	Aid untied	87%	>87%	89ù
9	Use common arrangements & procedures	43%	48%	66%
10a	Joint missions	20%	22%	40%
10b	Joint country analytical work	41%	44%	66%
11	Resultsoriented framework	7%	22%	38%
13	Mutual accountability	44%	50%	100%

Waar staan we in de implementatie?

- Hulparchitectuur is veranderd, maar minder vooruitgang dan gehoopt
 - Harmonisatie: grote vooruitgang
 - Alignering: Opgang van Budgetsteun
- Dat is niet noodzakelijk slecht
 - Full alignment (General Budget Support) is niet overal aangewezen
 - Portfolio aanpak nu wijdverspreid (Budget support + programma-aanpak + projecten)
 - Participatie van de civiele maatschappij verliest momentum

Waar staan we in de implementatie?

- Impact totnogtoe
 - Meer investering in sociale sectoren
 - Publieke bestedingen transparanter, gezondere begrotingen
 - Impact armoedebestrijding nog ter discussie
 - Weinig tot geen impact op 'goed bestuur'
- Ontgoochelende resultaten ???
 - Politico-institutional engineering heeft tijd nodig – zeker zonder handleiding...
 - Partiële, beperkte implementatie van NHB (volumes en modaliteiten)
 - Foute implementatie van NHB (niet selectief genoeg, slecht gebruik van 'carrots & sticks')
 - Nieuwe spelers doorkruisen de opzet (China, India, Brasil ...)
 - Afrika is het groeiende continent

Hindernissen

- Aan de donorkant
 - Geleid door politici
 - Korte termijn belangen versus lange termijn behoeften
 - Politieke druk naar zichtbare resultaten vs H&A/instituut herv
 - Publieke opinie als probleem
 - Macht van buitenlandse zaken
 - Geostrategische belangen: handel, diplomatie, veiligheid, migratie...
 - Op cruciale momenten: nationaal eigenbelang primeert
 - Dominantie van technische visie op ontwikkeling
 - Interventiemanagers
 - Weinig politieke analyse
 - Doeners
 - Bestedingsdruk
 - Kwantiteit versus kwaliteit

Hindernissen

- Aan de ontvangende kant
 - Zwak of fluctuerend eigenaarschap
 - Zwakke capaciteit/zwakke implementatiesystemen
 - Neo-patrimonialisme versus Denemarken
 - Zwak middenveld

Besluit: OS heeft maar zin

- Als het bewust inspeelt op staatsopbouwprocessen, zelfs als je geen OS doet met de overheid
 - Werken naar een effectievere staat
 - Ondersteunen sociaal contract

- In coördinatieverbanden -

- Maw “Wat je zelf doet, doe je niet noodzakelijk beter”.

Dank u

nadia.molenaers@ua.ac.be